

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrta leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl.40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrta leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravnštvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 213.

V Ljubljani, v četrtek 17. septembra 1896.

Letnik XXIV.

Leonova družba.

Letni občni zbor Leonove družbe se je vršil v torek na Dunaji. Ob 8. uri zjutraj je bila v cerkvi sv. Štefana slovesna sv. maša, katero je daroval nadškof dr. Angerer; navzoči so bili člani, na čelu jim baron Helfert. Ob 9. uri se je zbrala v pritlični dvorani ces. akademije vednostij modroslovsko-bogoslovska sekcija.

Sejo je otvoril prelat dr. Zschokke, ki je naglašal, da se od postanka Leonove družbe delovanje katoliških učenjakov v Avstriji vedno bolj širi. Nato je vseučiliški profesor dr. Reinhold govoril o „smeri katoliške apologetike v novejšem času in njenih nalogah ter namenih.“ — Govornik naglašal, da je v zadnjem desetletju izšlo mnogo apologetičnih del, ki odbijajo napade verskih nasprotnikov. Prva naloga v tem boju pa pripada krščanski filozofiji, kajti na vseučiliških uče posamezni možje, da je vera le prikazen bolezn v človeštvu. Istotako je potrebna moralna filozofija nasproti socijalni demokraciji, ki proglašal vero za zasebno stvar ter taji potrebo krščanstva; njena naloga je, z dokazi utrditi prepričanje, da je vspešna preosnova družabnega reda mogoča le na podlagi krščanstva. V ta namen treba utrjevati vednostno prepričanje o božanstvu Kristusovem. Dokazovati treba, da najbolj napredna vednost ne nasprotuje pravi veri in ne more pogrešati nadzemskega Stvarnika. V ta namen treba vsestranskih preiskav sv. bukev, prvih krščanskih spomenikov in resne, temeljite kritike gledé prikaznij spiritalizma.

Zbor je vsprejel predlog, naj se na vseučiliških vpeljejo predavanja o apologetiki prakrščanstva; profesor Pawlicki je obljubil, da bo nadaljeval svoje spise o postanku krščanstva.

Nato je profesor Schindler prečital spis dr. T. Wehofra iz Pariza o razvoju tomistične filozofije od

znane okrožnice Leona XIII. z dne 4. avgusta 1879. Veebino objavimo prihodnjic.

Zborevalci so izrazili željo, naj bi se katoliški filozofi resno ozirali na novejša preiskovanja na polji psihologije, kozmologije itd., ter objavljali na podlagi tomističnih načel svoja dela. Spis dr. Filkuke „sedba pri novejših modroslovcih“ izide v letniku.

Ob 2. uri so se zbrali člani pri stolnici svet. Štefana, kjer jim je znani dr. Neumann razlagal zgodovino in posamezne dele te slavne in krasne cerkve.

Na to je imela sejo sekcija za socijalne in pravne vednosti. Tu je predaval dr. baron Weichs-Glona o razvoju industrije, oziroma o „zadružni organizaciji velike industrije.“ Govornik dokazuje, da vse dela za razvoj industrije, dočim propada kmetijstvo in mali obrt. Velika industrija napreduje, kapital se zbira v posameznih rokah, na drugi strani pa se širi revščina ogromne večine prebivalstva. — Razvoj industrije sam na sebi ni še vzrok žalostnih razmer, kajti mogel bi biti za narode blagoslov in pravi napredek. Toda vzrok je ta, da se industrija razvija brez vodstva, da so fabrikantje sami odvisni od razmer.

V prvi vrsti treba dognati pravo razmerje med delavci in delodajalci. Treba je dati pravo podlago kmetijstvu in obrtu, vrediti skupno produkcijo dežele in države ter odpreti tržišča. Velika industrija bi morala biti neodvisna od špekulacije ter bi morala zajemati svoje moč v domačem kapitalu. Na vsak način bi se moralo preprečiti izsesavanje domačih delavskih močij po tujem kapitalu. Varstvena carina bi morala braniti domačo industrijo in delavske moči, ki so najdražji zaklad vsacega naroda. Produkcijo treba organizovati po zadrugah, vrediti kredit, odstraniti sebične življe, vzgojevati delavce ter olajšati državno nadzorstvo. Varovati je treba zdravje in življenje delavcev ter vrediti razmerje med delom in plačilom. Posebno pa treba

skrbeti za dobro vzgojo delavskih otrok. Tu je največja rana na telesu človeške družbe. Prosto zadolževanje, kakor tudi delniška društva se morajo prepovedati, osnovati kmetijske in industrijske zbornice po posameznih deželah.

Dr. Weisskirchner govori o revščini v velikih mestih in o sredstvih občinskih uprav. Javna uprava ubožnih zakladov, bodisi državna ali občinska, nima prave moči, ker je preveč birokratska, treba je vrediti zasebno dobrodelnost v obliki društev. Država pa mora svoje storiti za preskrbljenje delavcev v bolezn in starosti, vdov in sirot itd. Treba je skrbeti tudi za delavce, ki nimajo dela. V prvi vrsti pa treba preosnovati domovinski zakon. Obžalovati je, da so cerkvi odvzeli sredstva za uboge. To je storilo slepo sovraštvo, ki pa se že maščuje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. septembra.

Predsednik gospodske zbornice, grof Trauttmannsdorff, namerava iz starostnih vzrokov odložiti dosedanje dostojanstvo ter se sploh odtegniti javnemu delovanju. Na njegovo mesto pride, kakor se poroča iz verodostojnih virov, bivši ministerski predsednik knez Alfred Windischgraetz, čegar imenovanje se neki objavi ob jednom z odlokom, s katerim se otvori jesensko zasedanje.

Deželnozbornske volitve na Predarliskem so že razpisane in se vrše, kakor je čitati v oklicu, v kmetijskih občinah dne 20. oktobra, v mestih ter trgu Dornbirn 22. in za trgovinsko zbornico 24. okt. Tudi v tej mirni deželici ni pričakovati hude volitvene borbe.

Grof Badeni in politične stranke. Nemški židovski liberalci so postali v zadnjem času zelo nezadovoljni; v prvi vrsti seveda zato, ker se jim v najnovejši dobi izjalovi marsikateri poskus.

LISTEK.

O težavah časnikarskega stanu.

(Na adreso tistih, katerih se tiče.)

Zadnjič peljal se je moj prijatelj po železnici v družbi mladega moža, čegar blede obraz, upala lica in motne oči so kazale duševno utrujenost.

„Saj veste“, prišel je mladenič, „kako sila težaven in naporen boj bojujemo ravnokar, da bi rešili naš narod nevarnosti, ki mu preti po najnovejši klerikalni kandidaturi.“

Zasluzno je naše delo in vredno potu najboljših.

Naše uredništvo se mrzlično trudi, da bi izpodneslo tla klerikalnemu kandidatu.

Pripravljali smo velikanski članek. Trebalo nam je dejstev, katera bi bila v stanu, v očeh volilcev popolnoma uničiti tega moža. Vsi smo bili pri delu.

Zdajci dobimo brzoglavno vest, da so volitve volilnih mož do sedaj izpale za nas neugodno.

„To je pa slabo znamenje“, usoja si opomniti sotrudnik Otrovežič.

„Kaj“, zavrne ga šef, „ali ne poznate starega pregovora: Prvi dobiček ne gre v mošnjček!? Ko bodo ljudje brali naše članke, vse bo za nas, in rešeno bo Slovenstvo!“

Tu stopi v uredništvo najzanesljivejši naš reporter, ki ima nalog, strogo paziti na vsak korak klerikalnega kandidata:

„Ravnokar šel je dr. Susteršič v Križanke.“

„Saj zahajajo tja tudi vsi drugi odvetniki; najbrž ima posla pri sodniji“, pravi Otrovežič. Tudi meni se je zdelo to mnenje dokaj jasno in ne čisto neutemeljeno.

„Vidi se Vam, gospod Otrovežič, da ste še malo pri klerikalcih hodili v šolo, ker tako najvno sklepate. Ali nimate toliko razuma, da bi vedeli, da bi takoj izprevideli, kaka grozna, do sedaj še med Slovenci ne poznana sebičnost tiči za to hojo v Križanke? Ogledat si jih je šel, natanko ogledat, najbrže hoče dobiti upraviteljstvo Križank v svoje roke. Seveda, tako je! Dobro nam došla ta novica, v članek z njo!“ Tako ga je zavrnil šef.

Jaz pa sem občudoval duhovito logiko in globoko bistroumnost tega moža. Najmanjša poteza nasprotnikov mu ne uide, takoj ve, kaj nameravajo.

Ravno sem pilil in obdelaval za članek to senzačno novico, ko nam prineso došla pisma.

Takoj prvo pismo tikalo se je volitve. Bilo je nefrankovano:

„Iz Kota svete rozale dan Gosput narot iest že

nam volu Soštarča dohtarja. to prosem deseme usmiljo mi kej pošlejo Jakob Zbiraj.“

Jaz sem se hudoval, da zlorablja ta Zbiraj tako sveto reč, kakoršna je volitev, v beračenje, poleg tega pa ta Kot še niti v volilnem okraju ni.

„Mladi ste še, mladi“, poučeval me je šef, „sicer bi vedeli, da je to spontanen izraz ljudske volje. Ljudstvo doli do najnižjih slojev je ogorčeno radi te kandidature, in to ne samo v volil. okraju, nego po vsej deželi. Dobro smo pisali, da se bo svet čudil, kakšnega kandidata hočejo imeti klerikalci. Porabite to za članek.“

Moje čudenje radi šefove bistroumnosti ni sedaj poznalo mej.

Duh moj sledil mu je sicer nerad, in ta napor bil mi je zelo mučen ter me je pretil kmalu utruditi, ali šefova logika bila je tako zmagovita!

Trudil sem se, najti v članku pravo, dostojno mesto za to idejo šefovo, med tem pa je Otrovežič odprl drugo pismo. Tu nam je pošiljal vino-tržec svoj inserat, kjer je med drugimi vini priporočal tudi izvrstno Dipaulijevo.

Šef je rekel samo poluglasno: „Dipauli, Dipauli, hm.“

Potem pa je nastala v uredništvu strašna ti-hota — — — — —

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	733.8	15.6	brezv.	jasno	
17	7. jutraj 2. popol.	740.8 730.0	11.1 23.9	brezv. "	megla jasno	0.0

Srednja večerajšnja temperatura 16.2°, za 1.4° nad normalom.

Duhovnik,

kateri bi hotel za tri nastopne mesece: **oktober, november in december** priti v graščino **Haasberg k rodbini Windisch-Graetz**, naj se blagovoli oglasi pri podpisnem. Opravila ni družega, kakor vsak dan ob 9. uri brati sv. mašo in tu pa tam moliti rožni venec.

Planina, dne 10. septembra 1896.

635 3-3

Podboj, župnik.

Obdarjena, jako umetna 622 8

lesorezbina dela

okvire za fotografije in slike, zelo okusno izdelane po naročilu s poljubnim listavjem, z grbom ali znaki, ploščoke z napisl itd. — vse iz lastne delavnice priporoča

Fr. Stampfel

v Ljubljani, Kongresni trg, Tonhalle.

Prodaja materijala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljubljani prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi materijal,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.

na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62-18

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
kapljice za želodec,

krepčujoče, sliz raztvorjajoče, odpenjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr. 633 2

Doktor pl. Trnkóczy-ja
odvajalne (čistilne) krogljice.

1 škatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld. 5 kr., 5 zavitkov 4 gld. 75 kr.

Prodaja in razpošilja z vsakdanjo povratno pošto
lekarna Trnkóczy
pri rotovžu zraven mestne hranilnice v Ljubljani.

Lekarna Trnkóczy v Gradou.

Gričar & Mejač v Ljubljani

— Stonove ulice 9 —

priporočata največjo svojo zalogo narejene obleke za gospode in dečke:

vrhne suknje menčikofe, haveloke, nočne suknje, obleke za otroke,

splohi vse v oblačilo služeče predmete, nadalje 647. 6-1

izvamedno veliko zalogo mičnih izbranih novostij namenjenih za jesensko in zimsko sezono

konfekcije za dame.

Originalni berolinski in pariški modeli.

Ilustrovani ceniki in vzorci blaga franco in zastonj.

Knjigarna Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 637 6-5

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Preselitev in otvoritev nove lekarne.

Čast mi je naznaniati p. n. gg. zdravnikom in o. n. sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane in okolice, da sem do sedaj na **Mestnem trgu št. 11** obstoječo lekarno pri **Mariji pomagaj** vsled podeljene mi koncesije od g. Ed. Svobode kupovno prevzel in isto pod dosedanjim imenom

Deželna lekarna pri Mariji pomagaj

premestil

na Resljevo cesto št. 1

v hišo g. Leuca poleg mesarskega mosta.

Po svojem dolgoletnem poslovanju v velikomestnih kakor tudi v tukajšnjih lekarnah pridobil sem si dovolj strokovnega znanja; svojo **popolnoma novo lekarno** sem uredil po **vseh zahtevah moderne farmacije** in preskrbel s **svežimi in preskušeni zdravili**, kakor tudi z **vsemi v farmacevtično-higijenično stroko** spadajočimi potrebščinami, katere bodem vedno v najboljši kvaliteti v zalogi imel. — Nadalje opozarjam slav. občinstvo še na svojo bogato zalogo **najfinejših francoskih in angleških parfumerij, toaletnih in medicinskih mil, tu- in inozemskih specijalit, kirurških obvez in instrumentov**, kakor tudi vedno svežih **mineralnih vód**.

Nadejam se, da bode slavno občinstvo moje novo podjetje podpiralo z blagohotno naklonjenostjo; trdil se bodem vedno z najsolidnejo postrežbo vsestranski zadovoljiti. Z odličnim spoštovanjem

Mr. Ph. Milan Leustek, lekarnar.

648 3-1

Dunajska borza.

Dne 17. septembra.		Dne 16. septembra.		Kreditne srečke, 100 gld. 197 gld. — kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 55 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	142
Skupni državni dolg v srebru	101	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18
Avstrijska zlata renta 4%	123	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190	Rudolfove srečke, 10 gld.	23
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	Salmove srečke, 40 gld.	70
Ogerska zlata renta 4%	122	Tisine srečke 4%, 100 gld.	139	St. Genois srečke, 40 gld.	70
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	Dunavske vranavne srečke 5%	127	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	953	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108	Ljubljanske srečke	22
Kreditne delnice, 160 gld.	367	Posojilo goriškega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155
London vista	119	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3415
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	428
20 mark	11	Prijoritne obveznice državne železnice	224	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102
20 frankov (napoleonodor)	9	južne železnice 3%	171	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	63
Italijanski bankovci	44	južne železnice 5%	128	Montanska družba avstr. plan.	85
C. kr. cekini	5	dolenjskih železnice 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	156
				Papirnih rubljev 100	128

Nakup in prodaja
vskovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.